

EL.LIPSIS I SALTS TEMPORALS

Un dels elements cabdals en la construcció d'un relat audiovisual són les el·lipsis. Aquestes impliquen l'eliminació d'una part més o menys àmplia de la situació o de l'acció que s'està presentant. Es considera que aquest fragment és irrellevant, que no aporta res a la narració, que pot ser el·ludit sense que l'espectador perdi la continuïtat del discurs. L'el·lipsi és un recurs narratiu que consisteix en presentar únicament els fragments que es consideren significatius d'un relat.

Els relats audiovisuals que abracen temps extensos és vol, en molts casos, concentrar el pas del temps en breus instants d'imatges i per això es recorre a l'el·lipsi. En el muntatge sempre s'el·lideix una part de temps entre els plans, per mínima que sigui. L'el·lipsi permet estalviar infinitat de temps entre diferents escenes i seqüències. El públic ha après a llegir aquest salts temporals i a donar continuïtat a la narració, a reubicar-se a la nova situació espacial i temporal.

RACCORD O CONTINUÏTAT

Entenem per raccord la interrelació d'uns plans amb uns altres partint de determinats conceptes que permeten donar la sensació de continuïtat. El raccord bé determinat per aquells aspectes formals que són necessaris per a donar coherència entre un pla i els següents. Aquests aspectes permeten la construcció de la seqüència i la seva percepció com a tal.

La continuïtat vindrà doncs determinada pels enllaços entre un pla i un altre. Per exemple hi ha elements que ens han de permetre entendre la continuïtat d'una acció o d'un moviment entre un pla i un altre. D'altres elements definiran la relació entre dos personatges, les condicions de llum d'un espai que s'han de mantenir sempre iguals perquè l'escena no sigui incoherent, els vestits dels personatges que no poden variar d'un pla a l'altre, la seva col·locació, etc.

El cinema i la televisió presenten en pantalla una acció aparentment continuada, però en realitat, fraccionada en una successió de plans. Durant la filmació, la col·locació de la càmera està condicionada per una sèrie de factors que, encara que es basen en l'experiència, no deixen de ser perfectament lògics.

Als començaments del cinema, l'acció es desenvolupava davant de la càmera amb una mecànica purament teatral. Però a mesura que els cineastes descobrien, de forma empírica, les possibilitats del llenguatge cinematogràfic, es va començar a desenvolupar la sintaxi pròpia d'aquest llenguatge. Així, apareixen una sèrie de regles del compliment de les quals depèn que l'espectador segueixi el relat d'una manera fluïda o no; però, en qualsevol cas, el seu compliment està subordinat al nostre propòsit narratiu.

La ubicació de la càmera en un lloc determinat dependrà dels plans anteriors i posteriors al que estiguem rodant. Aquí apareix el concepte de continuïtat visual, denominat més freqüentment raccord, que es defineix, precisament, com la relació de continuïtat entre un pla i el precedent i/o següent.

Aquesta continuïtat està determinada per una sèrie de factors que enllacen fluidament l'acció d'un subjecte en els plans successius: moviment o direcció de recorregut, nivell de la seva mirada, dimensió i mida en el pla, il·luminació i, el més obvi, el raccord objectual.

La càmera, per tant, no pot estar col·locada a qualsevol lloc. Una ubicació que reuneixi bones condicions de llum, plasticitat o comoditat no s'ha d'escollir si no reuneix els requisits d'una correcta sintaxi narrativa respecte als plans anteriors o posteriors. Es tracta, per tant, de lleis que assenyalen la zona permissibile i la zona prohibida en què es pot situar la càmera en la sèrie de preses que componen la seqüència.

(...) Així doncs, tot moviment rectilini realitzat davant d'una càmera discorre en una direcció en el pla, marcant un eix d'acció que s'haurà de respectar sempre per tal de no confondre l'espectador. (...) Quan en el transcurs d'una acció el subjecte travessa una porta es poden produir problemes de continuïtat en el muntatge. (...) En principi, el més segur és atènyer-se a l'eix d'acció. En realitat el pas a una altra habitació acostuma a plantejar un nou eix, per això acostuma a ser correcte canviar-lo respecte a l'eix de la ubicació anterior.

CASTILLO, J. María: Elementos del lenguaje audiovisual. Madrid: IORTV, 1997